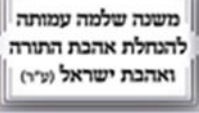

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה
העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מסטנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת דוד המלך ע"ה הרה"ק הבעש"ט הקדוש זצ"ל

רבינו עובדיה מברסגורא

משנה ה'

בתו ואחותו - כגון שבא על אמו והוליד ממנה בת, והרי היא בתו ואחותו מאמו, ואשת אחיו שנישאת לו קודם לכן ומת, ולאחר מיתתו נשאה אחי אביו ובא זה אביה עליה בנדתה, והשתא איסור בתו ואחותו באין כאחת. ואף על פי שהיא ממורת ואסורה לבוא בקהל, כשנישאת לאחי אביה קידושין תופסין בה, לפי שקידושין תופסין בחייבי לאוין. אי נמי, אם היו אחי אביה ממזרים מותרים לישא אותה לכתחילה, ונאסרה על אביה משום אשת אחיו לפי שהוא איסור מוסף, שמתחילה היתה מותרת לאחי אביה כולן, וכשנישאת לאחר מכן נאסרה על כל שאר האחים, ומתוך שחל עליה שם אשת אח לגבי שאר האחים שהיתה מותרת להן, חל עליה נמי שם אשת אח לגבי אביה להתחייב עליה נמי משום אשת אחיו. מת אחיו ונישאת לאחי אבי אביה, מגו דאתוסף בה איסורא לגבי שאר אחי אביו, אתוסף בה איסורא נמי לגבי דידיה. הויה לה אשת איש, מגו דאתוסף איסורה לגבי עלמא, אתוסף איסורא לגבי דידיה. פירסה נדה, מגו דאתוסף איסורא לגבי בעלה. אתוסף איסורא נמי לגבי דידיה.

בעקבות מה שלמדנו במשנה הקודמת, ממשיכה משנתנו והמשנה הבאה, לדון באיסור מוסיף ובאיסור כולל.

יֵשׁ בָּא בִּיָּאָה אַחַת יְכוּל לְהִיּוֹת מִקְרָה שְׂאָדָם יָבֹוא עַל אִשָּׁה אַחַת, וְחֵיב עָלֶיהָ שְׂשׁ חֲטָאוֹת וּמְשׁוּם בִּיאָה זֹו מִתְחַיֵּב לְהַבִּיאַ שֵׁשׁ קֶרְבָּנוֹת חֲטָאוֹת: הִבָּא עַל בֵּתוֹ - חֵיב עָלֶיהָ מְשׁוּם בֵּתוֹ, וְאַחוֹתוֹ, וְאַשְׁתֵּי אַחִיו, וְאַשְׁתֵּי אַחֵי אָבִיו, וְאַשְׁתֵּי אִישׁ, וְנִדְהָ כְלוּמֵר הִבָּא עַל בֵּתוֹ, שְׁהִיא גַם אַחוֹתוֹ, וְגַם אִשְׁתֵּי אַחִיו, וְגַם אִשְׁתֵּי אַחֵי אָבִיו, וְגַם אִשְׁתֵּי אִישׁ, בְּזַמַּן שְׁהִיתָה נִידָה (עֵיין בְּבִיאור בְּאִיזָה מִקְרָה מְדוּבָר*). וְהִבָּא עַל בֵּת בֵּתוֹ וְיֵשׁ אִפְשָׁרוֹת שְׁעַל בִּיאָה אַחַת יִהְיֶה חֵיב שְׁבַע קֶרְבָּנוֹת חֲטָאוֹת - חֵיב עָלֶיהָ מְשׁוּם בֵּת בֵּתוֹ, וְכֻלְתּוֹ, וְאַחוֹת אִשְׁתּוֹ, וְאַשְׁתֵּי אַחִיו, וְאַשְׁתֵּי אַחֵי אָבִיו, וְאַשְׁתֵּי אִישׁ, וְנִדְהָ עֵיין בְּבִיאור מְטָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם עָבַר הִזְקַן וְנִשְׁפָּאָה כְלוּמֵר אִם אָבִיו שֶׁל הַבּוֹעֵל, הַתְּחַתֵּן עִם הָאִשָּׁה שְׁבָאוּ עֲלֶיהָ - חֵיב עָלֶיהָ הַבּוֹעֵל גַּם מְשׁוּם אִשְׁתֵּי אָבִי***. וְכֵן הִבָּא עַל בֵּת אִשְׁתּוֹ וְיֵשׁ שְׁחֵיב אֶת אוֹתוֹן שֵׁשׁ הַחֲטָאוֹת כְּמוֹ הִבָּא עַל בֵּתוֹ, הֵינּוּ מְשׁוּם בֵּתוֹ וְאַחוֹתוֹ וְאַשְׁתֵּי אַחִיו וְאַשְׁתֵּי אַחֵי אָבִיו וְאַשְׁתֵּי אִישׁ וְנִידָה, וְזֹאת כְּאִשְׁרֵי בָא עַל בֵּתָהּ שֶׁל אִשְׁתּוֹ****, וְעַל בֵּת בֵּת אִשְׁתּוֹ וְהִבָּא עַל בֵּת בֵּת אִשְׁתּוֹ, דְּהֵינּוּ נִכְדַּתָּהּ שֶׁל אִשְׁתּוֹ, יֵשׁ אִפְשָׁרוֹת שְׁעַל אוֹתָהּ בִּיאָה יִהְיֶה חֵיב שֵׁשׁ חֲטָאוֹת, כְּמוֹ בְּמִקְרָה שֶׁל הִבָּא עַל בֵּת בֵּתוֹ (נִכְדַּתוֹ)*****.**

חייב עליה משום בת בנה וכלתו - כגון שנשאה בנו. **ואחות אשתו** - שהיה נשוי את בת חתנו שהיא אחות ובתו מן האב. **ואשת אחיו** - שמת בנו ונשאה אחיו של זה. **ואשת אחי אביו** - שמת אחיו ונשאה אחי אביו. **אם עבר הזקן** - אביו של זה, ונשאה, ואחר כך בא עליה זה, חייב אף על אשת האב. ואע"ג דאשת אחיו היא, דהא מחייבינן ליה לבריה משום אשת אחי אביו, אלמא אסורה ליה לאביו משום אשת אח ואין לה אישות בה, הכא במאי עסקינן כגון שנפלה לפניו ליבום מאחיו, שמת בלא בנים ויבמה הוא ונשאה, והאי עבר הזקן דתנן, היינו משום שהיא לו באיסור שניה בלבד, משום בת בנה בנו ומשום כלת בנו דשתייהן שניות מדברי סופרים. **ואם תאמר**, כלתו היא, דהא מחייבינן ליה לבריה משום אשת אח. לאו פרכא היא, דאיכא לאוקמי דאשת אחיו של בנו מאמו היא, ולא כלתו של אב היא, אלא אשת חורגו ומותרת לו. ואם תאמר, ומאי איסור מוסף איכא בבת בתו כשעבר אביו ונשאה דקא מחייבת ליה נמי משום אשת אב. הא מלתא בעו לה בגמרא, ותירצו, כגון דאיכא ברא לסבא ואחיו של זה הוא, דמגו דאתוסף בה איסורא גבי ההוא ברא משום אשת אב, אתוסף נמי גבי דידיה. **וכן הבא על בת אשתו** - חייב עליה משום כל אלו שחייב בבתו. **ועל בת בת אשתו** - חייב משום כל אלו שחייב על בת בתו. ובת אשתו שהיא אחותו משכחת לה, כגון שאביו אנס או פתה אשה והוליד ממנה בת, ואחר כך נשא הוא אנוסת אביו או מפורת אביו שהיא מותרת לו, הרי אותה הבת אחותו ובת אשתו. ובת בת אשתו ואחות אשתו משכחת לה, כגון שבא אבי אשתו על בת אשתו והוליד ממנה בת, אותה הבת היא בת בת אשתו ואחות אשתו.

*בגמרא מבואר כגון ראובן שבא על אמו והוליד ממנה בת, ושמה שרה, נמצאת שרה גם בתו של ראובן וגם אחותו מאמו, ושרה התחתנה עם שמעון שהיא אחותו של ראובן מאביו, והרי שרה היא אשת אחיו, מת שמעון או שגירשה ושרה התחתנה עם דוד של ראובן (אח של אביו), ואחר כך בא בשוגג ראובן על שרה בזמן שהיתה נידה, נמצא שראובן חייב על ביאה זו שש חטאות משום שש האיסורים שנימונו במשנה, שכן משנולדה שרה חלו על ראובן שני האיסורים של משום בתו ומשום בבת אחת, וכבר למדנו במשנה הקודמת שאם שני איסורים באים בבת אחת חל איסור על איסור, וכשהתחתנה שרה לשמעון נוסף בה לראובן איסור שלישי משום אשת אחיו, מאחר והוא איסור מוסף, שמתוך שנאסרה עכשיו על שאר האחים. שהיתה מותרת להם, חל איסור זה אף לגבי ראובן, להתחייב עליה גם משום אשת אחיו, ואע"פ ששרה היא ממזרת שאסורה לבוא בקהל, מכל מקום כאשר התחתנה עם שמעון קידושיו תפסו בה, לפי שקידושין תופסים גם בחייבי לאוין (היינו גם כאשר עוברים על איסור בנישואין אלו), או שהמדובר שהיו אחי ראובן ממזרים והרי היא מותרת לממזרים לכתחילה ולכן הקידושין תפסו בה. וכשהתחתנה שרה עם דודו ל ראובן (אחי אביו), נוספו לראובן עוד שני איסורים של אשת אחי אביו ושל אשת איש ושניהם באו בבת אחת, וכן שניהם חלים עליו משום איסור מוסף, שמתוך שנאסרה שרה על שאר אחי אביו של ראובן, שהיתה מותרת להם בתחילה, חל האיסור משום אשת אחי אביו אף על ראובן, וכן מתוך שנאסרה על כל העולם כשהתחתנה כדן כל אשת איש, חל האיסור משום אשת איש אף על ראובן, ונמצא ראובן חייב גם משום אשת אחי אביו וגם

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מורי אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לווצאפ ולהנצחות
ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com
או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משום אשת איש, וכיוון שהיתה נידה בזמן שבא עליה ראובן נוסף לראובן גם האיסור משום נידה, שמתוך שנאסרה לבעלה, חל איסור נידה גם לגבי ראובן, להתחייב עליה אף משום נידה, לפיכך חייב על ביאה זו שש חטאות

****כגון יעקב שהוא בעלה של רחל שהיא בתו של לבן, וליעקב היתה בת מאשתו זלפה, ושמה תמנע, ולבן התחתן עם תמנע שהרי היא מותרת לו שהרי אין קשר משפחתי עם זלפה, והוליד ממנה בת ושמה לאה, נמצאת לאה שהיא נכדת יעקב (בת בתו תמנע), וכן היא אחות אשתו מאביה (אחות רחל), נישאה לאה לראובן בן יעקב (שהרי לאה היא בת אחותו תמנע ולכן הא מותרת לו), נמצא שהיא גם כלתו של יעקב. מת ראובן או שגירש את לאה, ונישאה לאה לאחיו של יעקב והרי היא אשת אחיו, מת אחיו של יעקב או שגירש את לאה, ונישאה לאה לישמעאל שהוא דודו של יעקב והרי היא אשת אחי אביו, ואם בא עקב בשוגג על לאה בזמן שהיא נידה בזמן שישמעאל בעלה חי, חייב יעקב שבע חטאות משום שבעה איסורים. 1. משום בת בתו שכן היא בתה של תמנע 2. ומשום כלתו – שכן היא אשת בנו ראובן שנאסרה עליו גם לאחר מות בנו או לאחר שגירשה 3. משום אחות אשתו – לפי שהיא בתו של לבן, והיא גם אחות רחל אשת יעקב, והטעם שחייב משום שלושה איסורים אלו הוא מפני שמשנולדה לאה חלו בה שני איסורים, משום בת בתו ומשום אחות אשתו כאחד על יעקב, וכשנישאה לראובן מתוך שנאסרה על בני יעקב משום אשת אח, נוסף בה גם איסור גם ליעקב, משום כלתו, ואע"פ שאשת אח וכלתו הם שני שמות של איסורים מכל מקום הרי זה איסור מוסיף. 4. משום אשת אחיו – שהרי לאה נישאה לאחיו של יעקב ויש כאן איסור מוסיף, שמתוך שנאסרה על שאר האחים נוסף בה איסור אשת אח אף לגבי יעקב 5. משום אשת אחי אביו – שהרי נישאה לישמעאל, שהוא אחי אביו של יעקב, ואף כאן איסור מוסיף. 6. משום אשת איש – שהרי בא עליה בעודה נשואה לישמעאל, ומתוך שנאסרה משום אשת איש על כל העולם, נוסף בה איסור זה אף לגבי יעקב. 7. משום נידה – שהרי בא עליה בזמן שהיתה נידה, ומתוך שנאסרה משום נידה על בעלה, נוסף בה איסור זה אף לגבי יעקב.**

*****אם עבר הזקן, דהיינו אביו של יעקב, ונישאה את לאה, בגמרא מבואר, כגון שמת ישמעאל בלא בנים וייבמה יצחק אחיו שהוא אביו של יעקב, ואע"פ שהיא אשת אחיו של יעקב בנו איננה כלתו, שכן מדובר כאן באחי יעקב מן האם, שלא היה בנו של יצחק, ומכל מקום התחתן איתה בעבירה, שכן אסורה לו משום בת בתו ומשום כלת בנו, שהן שניות לעריות ואסורות לו מדברי סופרים, ואם יעקב בא עליה לאחר שייבמה אביו חייב עליה יעקב חטאת נוספת משום אשת אב, בגמרא מבואר שמדובר כאן בכגון שנאסרה מחמת הייבום על בנו האחר של יצחק, והרי זה איסור מוסיף, שמתוך שנאסרה על אותו הבן משום אשת אב, נוסף בה האיסור גם אף לגבי יעקב**

******וכיצד יתכן שבת אשתו תהיה אחותו, כגון שאביו של יעקב אנס או פיתה אשה והוליד ממנה בת ושמה רחל, והלך יעקב והתחתן עם אנוסת אביו או מפותת אביו שהיא מותרת לו, והרי רחל היא בת אשתו וגם אחותו מאביו. נישאה רחל לאחיו של יעקב הרי היא גם אשת אחיו, מת אחיו או גירשה ונישאה רחל לאחי אביו, הרי היא גם אשת אחי אביו, וגם אשת איש ואם בא עליה יעקב בשוגג גם בזמן שהיתה נידה, חייב שש חטאות**

*******וכיצד יתכן שבת אשתו תהיה גם אחות אשתו, כגון שבא אבי אשתו על בת אשתו, דהיינו לבן אבי לאה אשתו של יעקב בא על לאה, והוליד ממנה בת, ושמה רחל, הרי רחל היא בת בת אשתו של יעקב דהיינו בת בתה של לאה והיא אף אחות אשתו דהיינו אחות לאה מאביה. נישאה רחל לבנו של יעקב שנולד לו מאשה אחרת, הרי היא גם כלתו, מת בנו או שגירשה, ונישאה לאחי אביו של יעקב, הרי היא גם אשת אחיו וגם אשת אחי אביו, וגם אשת איש. ואם בא עליה יעקב בזמן שהיתה נידה נמצא יעקב חייב שבע חטאות.**

משנה ו'

הָבֵא עַל חֲמוֹתוֹ אדם שבא על אם אשתו - יכולה להיות מציאות שיהיה... **חֵיב עָלֶיהָ** על ביאה זו **מְשׁוּם חֲמוֹתוֹ, וְכִלְתּוֹ, וְאַחוֹת אִשְׁתּוֹ, וְאַשְׁת אָחִיו, וְאַשְׁת אָחִי אָבִיו, וְאַשְׁת אִישׁ, וְנִדְהָ** כגון: שבא לבן על לאה בתו והוליד ממנה בת ששמה דינה, נשא יעקב את דינה, ונמצאת לאה אסורה על יעקב משום חמותו, שכן היא אם דינה, וכן משום אחות אשתו, שכן לאה היא אחות דינה מצד האב, אח"כ התחתנה לאה עם ראובן, שהוא בנו של יעקב, ובכך נאסרה על יעקב משום כלתו, ואם מת ראובן, או שגירש ראובן את לאה, ונישאה לאה לאחיו של יעקב, הרי נאסרה על יעקב משום אשת אחיו, מת אחיו של יעקב, או שגירש האח את לאה, ונישאה לאה לדוד של יעקב, בכך היא נאסרת עליו גם משום אשת אחי אביו, ואם בא יעקב על לאה בזמן שעדיין היתה נשואה לאחי אביו, הרי היא גם אסורה עליו משום אשת איש, ואם גם היתה נידה באותו הזמן שבא עליו, הרי חייב גם משום נידה, יוצא שבביאה אחת הוא מתחייב בכל האיסורים שהמשנה מנתה. **וְכֵן הָבֵא עַל אִם חֲמוֹתוֹ** וכן יכול להיות מקרה שבו אדם יבוא על אם חמותו (סבתא של אשתו), ובביאה זו יתחייב באותן שבע חטאות כמו הבא על חמותו, כגון: שבא לבן על בת לאה בתו, והוליד ממנה בת ושמה רחל, ויעקב התחתן עם רחל, נמצאת לאה אסורה על יעקב משום אם חמותו, ומשום אחות אשתו, שכן לאה ורחל הם בנותיו של לבן, נישאה לאה לבנו של יעקב ובכך נעשתה כלתו של יעקב, ואח"כ נישאה בשנית (המדובר שהבעל הקודם מת או שגירש אותה) עם אחיו של יעקב, ובכך נאסרה על יעקב משום אשת אח, אח"כ נישאה לאחי אביו, ובכך נאסרה עליו משום אשת אחי אביו, ואם בא עליה יעקב בזמן שהיא נשואה וכן כשהיא נידה חייב משום אשת איש ונידה, יוצא שבמקרה כזה חייב עליה משום אם חמותו, ואחות אשתו, וכלתו, ואשת אחיו, ואשת אחי אביו, ואשת איש ונידה, **וְעַל אִם חָמִיו** וכן יכול לעבור על כל האיסורים הנ"ל כשבא על אם חמיו*. **רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: הָבֵא עַל חֲמוֹתוֹ** כלומר שיכול להיות מציאות שבה אדם יבוא על חמותו – ויהיה **חֵיב עָלֶיהָ** על ביאה זו **מְשׁוּם חֲמוֹתוֹ, וְאִם חֲמוֹתוֹ, וְאִם חָמִיו** היינו על שלושה איסורים. **אָמְרוּ לוֹ** חכמים לרבי יוחנן בן נורי: **שֶׁלֶּשְׁתָּן שֵׁם אָחָד הֵן** כלומר שהיות והכתוב כתב על כל השלושה בפסוק אחד, כמו שנאמר "ערות אשה ובתה לא תגלה, את בת בנה ואת בת בתה לא תקח לגלות ערותה שארה הנה זמה היא" וקרא הכתוב לכולן זמה, היינו כגוף אחד, מכאן אנו למדים שנחשבים שלושת השמות (האיסורים) לשם אחד, היינו כאותו איסור, ולכן אינו חייב עליהן אלא חטאת אחת.

* כגון לבן שהוא בנה של לאה, בא על אם אמו (סבתו) חוה, והוליד ממנה בת ושמה רחל, ונשא יעקב את רחל, נמצאת לאה אסורה על יעקב משום אם חמיו (אמו של לבן), ולבן הוא גם חמיו שכן הוא אביה של רחל, ומשום אחות אשתו, שכן לאה ורחל שתיהן הן בנות חוה סבתו של לבן, נישאה לאה לבן יעקב ובכך נאסרה על יעקב משום כלתו. מת, או גירשה בנו של יעקב ונישאה לאה לאחיו של יעקב, נאסרה עליו משום אשת אחיו, ואם מת או גירשה, ונישאה לאחי אביו של יעקב, נאסרה עליו אף משום אשת אחי אביו, ואם בא עליה כשהיא עדיין נשואה, חייב אף משום אשת איש, ואם היתה נידה באותו זמן, חייב אף משום נידה.

רבינו עובדיה מברטנורא
משום חמותו וכלתו ואחות אשתו- האב שבא על בתו והוליד ממנה בת, נשא ראובן זאת הבת, הרי אמה אסורה עליו משום חמותו ואחות אשתו. נישאת לבנו של ראובן נוסף עליה איסור משום כלתו. מת בנו של ראובן או גירשה ונישאת לאחיו, נוסף עליה איסור אשת אחיו. מת אחיו או גירשה ונישאת לאחי אביו, נוסף עליה איסור אשת אחי אביו. נישאת לעלמא והיא אשת איש ופירסה נדה. ובא עליה ראובן בעודה אשת איש ונדה, הרי חייב עליה משום כל השמות הללו.

וכן הבא על אם חמותו- לבן בא על דינה בת לאה בתו והוליד ממנה בת ושמה סרה, הנושא סרה, נאסרה עליו לאה משום אם חמותו ומשום אחות אשתו, שהרי סרה אשתו ולאח שתיהן בנות לבן. נישאת לאה לבן בעלה של סרה ונעשית כלתו, ואחר כך לאחיו, ואחר כך לאחי אביו, ובא עליה בעלה של סרה בעודה אשת איש ונדה, חייב עליה משום כל השמות הללו.

ואם חמיו- ראובן בא על זקנתו אשת לבן, אם לאה אמו, והוליד ממנה בת ושמה דינה, הנושא את דינה נאסרה עליו לאה אמו של ראובן משום אם חמיו ומשום אחות אשתו, שהרי דינה אשתו ולאח אם חמיו שתיהן בנות אשת לבן. נעשית כלתו ואחר כך אשת אחיו ואחר כך אשת אחי אביו ואשת איש ונדה, חייב עליה משום כל השמות הללו.

הבא על חמותו חייב עליה כו'- לאשת לבן שתי בנות לאה ורחל, ובן אחד ושמו אשר, ושם בת אשר סרה, ובא אחד מן השוק ונשא את רחל ויוכבד בת לאה וסרה בת אשר, ואחר כך בא הנושא שלוש נשים הללו על אשת לבן, חייב עליה משום חמותו ואם חמותו ואם חמיו. משום חמותו, שהרי היא אם רחל אשתו. ומשום אם חמותו, שהרי היא אם לאה חמותו. ומשום אם חמיו, לפי שהיא אמו של אשר חמיו.

שלושתן שם אחד הם- בחד קרא כתיבי ובחד לאו. הלכך אין חילוק חטאות ביניהן. וכן הלכה.